

Обраћање првог потпредседника Владе Србије и министра спољних послова Ивице Дачића на скупу поводом годишњице рођења Михајла Пупина и 100 година од завршетка Париске конференције на тему „Дипломатска борба данас, век након Пупинове ере“:

„Господине председавајући,

Поштоване даме и господо,

Посебно ми је задовољство да говорим на овом скупу посвећеном нашем великану Михајлу Пупину - човеку који је оставио дубоки траг и задужио својом делатношћу и проналасцима, не само два народа, односно грађане Србије (или тадашње Државе Срба, Хрвата и Словенаца) и САД - него и читаво човечанство.

{youtube}GMzwZ7OjSJk{/youtube}

Михајло Пупин је пример човека који је „сам себе изградио“, издигавши се из крајње оскудице у врх америчког друштва, што је у првом реду могао да захвали својим великим способностима и радној етици. О томе сведоче и његова изузетно занимљива и широко позната сећања „Од пашњака до научењака“, која су чак постала обавезна лектира у неким америчким школама. Универзитет Колумбија, чији је Михајло Пупин био редовни професор, доделио му је 1924. године и Пулицерову награду за овај аутобиографски роман, чиме је Пупин постао први Србин лауреат овог престижног признања.

Професор Пупин познат је у читавом свету захваљујући проналаску „пупинових калема“, чиме је побољшан метод за пренос електромагнетних таласа који се користе у телефонији на великим удаљеностима, али је постао готово једнако познат и као елоквентан, препознатљив и доследан представник Краљевине Србије, касније Краљевине Југославије и Срба у САД. Михајло Пупин је остао пример великог патриоте, који је без обзира на живот у „далеком свету“ и на различите научне и стручне успехе који је током деценија постигао, увек носио у срцу дубоко сећање на свој завичај и велику љубав за

свој народ. Године 1912. Краљевина Србија именовала је Михајла Пупина за почасног конзула у САД, а он је ову дужност обављао све до 1920. године. Са те позиције Пупин је у великој мери допринео успостављању међудржавних и ширих друштвених односа између Краљевине Србије, а касније Краљевине Југославије и САД.

Као веома угледан амерички научник и грађанин, Михајло Пупин је учинио много и да обезбеди подршку у САД савезничкој Србији током Првог светског рата. Осим подршке током рата, посебно треба истаћи његов допринос остварењу преговарачких циљева наше државне делегације на Париској мировној конференцији, током које је он био једна врста придруженог и врло преданог незваничног члана.

Пупин је у Париз дошао на позив шефа наше делегације, Николе Пашића. Лично је познавао америчког председника Вилсона, као и водеће чланове његове делегације. Никада не треба заборавити да је у неким од кључних питања о којима се преговарало Пупинова интервенција код Американаца и код председника Вилсона лично, знатно помогла делегацији Краљевине СХС. Да овде посебно наведем питање разграничења са Румунијом у Банату, затим веома тешко и компликовано питање Далмације и односа са Италијом, онда доделу Бледа нашој земљи, тј. Словенији

данас и друго. Несумњиво можемо назрети и његов допринос и утицај на председника Вилсона да безрезервно подржи право на самоорпедељење југословенских народа, које је потврђено и у дипломатској ноти коју је амерички председник проследио аустроугарској Влади, а у којој је потврђено да САД у потпуности уважава право Југословена да сами одлуче каво ће место заузети у породици народа.

Уважени учесници скупа,

Пупиново деловање представља инспирацију и за нашу савремену дипломатију. Без обзира на велике разлике и промене које су се догодиле од времена Париске мировне конференције, како у нашем региону, тако и у свету, нека правила и законитости у дипломатији и међународним односима остају иста. Могли бисмо тако, између осталог, извући следеће поуке из приче о Пупину и његовом доприносу у Паризу који нам могу помоћи да се и данас боље оријентишемо у често непредвидивим околностима међународне политике.

На крају Првог светског рата, као и данас, наш народ се налазио и налази се у ситуацији да покушава да обезбеди међународну подршку, како би се признао његов положај, поштовала његова права (како она Срба на Косову тако и у осталим државама региона), потврдио његов статус, а у првом реду како би се гарантовао интегритет и потврдиле границе државе у којој живи. Наравно, на крају Великог рата, радило се о новој, проширеној држави Срба, Хрвата и Словенаца. Данас са истом енергијом и залагањем, како је то чинио Пупин, настојимо да убедимо наше пријатеље и међународну заједницу у целини да се призна и поштује интегритет Србије, да се поштују њен суверенитет, њене границе, онако како је то предвиђено највишим актима ове земље.

Пупиново деловање такође показује и колико је значајно да мала земља, која је као што

се зна, била блиска савезница великих сила у Великом рату, стално ради на томе да обезбеди подршку и савезништво моћнијих држава, које се, без обзира на начело формалне једнакости суверених држава у међународним односима, ипак воде оним другим начелом да су „сви једнаки, али неки су једнакији од других". САД су захваљујући Пупину имале кључну улогу у Паризу у подршци нашим тадашњим националним циљевима. Данас је потребно радити истим интензитетом, као и у доба Пупина, да се, уз САД и земље ЕУ, обезбеди подршка и савезништво што више значајних великих сила, као и свих других држава, у циљу праведног решавања питања односа Србије са Приштином.

Пупинов пример такође нас учи да постојање блиских контаката, или личног пријатељства није само по себи довољно за стабилну и одрживу сарадњу и дуготрајнију подршку велике силе, а у циљу реализације интереса једне мале земље, попут Србије. Уз то, потребно је да се наши интереси и циљеви ускладе са оним принципима и начелима које заступају велике силе, како је то на пример у то време био случај са прокламованим правом на самоопредељење, које је подржавао председник Вилсон. Наша стратегија данас треба да буде повезана са тражењем оних вредности или елемената политике великих сила који се поклапају са нашим циљевима, попут на пример, онога што се називају „европске вредности" у случају ЕУ или одговарајућих начела међународних односа за која се залажу САД, односно Русија или Кина, и која су у складу, или бар нису контрадикторна са нашим циљевима и интересима. Пупин је писао да је Мировна конференција у Паризу прогласила мале народе слободним и створила државе у којима ће остваривати своја основна људска права на живот, слободу и трагање за срећом, али је и упозоравао да би ови ослобођени народи без подршке великих држава попут САД могли постати лак плен бивших угњетача. И данас, Србија и

државе региона могу лакше очувати и додатно продубити мир, безбедност и просперитет Западног Балкана уз подршку великих сила попут САД и као неодвојиви део шире породице европских народа.

На крају, треба истаћи и чињеницу да је Пупин био истакнути представник тадашње српске дијаспоре, који је истовремено био и председник Њујоршке академије наука, један од оснивача Националног комитета за ваздухопловство САД, који је касније постао чувена НАСА, али и оснивач и дугогодишњи председник Српског народног савеза у Америци. Данас, као и онда, треба радити на томе да привучемо наше људе из дијаспоре, да обезбедимо њихову максималну подршку тако што бисмо им на одговарајући начин омогућили да своје капацитете, познанства, контакте или ресурсе ангажују на линији оног патриотизма и љубави према старом завичају, како је то чинио и велики Михаило Пупин.

Хвала вам на пажњи."

{joomplucat:1960 limit=4|columns=4}

{youtube}dGlfdVvqhLE{/youtube}